

Johan Lindberg och Charlotte Samuelsson
Enheten för Befolkning och levnadsförhållanden

Möte i användarrådet för levnadsförhållanden och jämslälldhet 12 maj 2022

Närvarande:

Joakim Sonnegård (ordförande), Regeringskansliet
Katarina Boye, Institutet för social forskning (SOFI)
Rodica Bubuioc, Försäkringskassan
Karoline Sjölander, Konsumentverket (ersätter Hannah Hall)
Johanna Helldén, Jämslälldhetsmyndigheten
Linnea Källqvist, Finansdepartementet
Aurora Lewén, Arbetsmarknadsdepartementet
Nasser Nuru Mahmud, Folkhälsomyndigheten
Håkan Nyman, Socialdepartementet
Elisabeth Skoog Garås, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Från SCB

Marie Lideus, enhetschef Befolkning och levnadsförhållanden
Sara Frankl, sektionschef Samordning och tvärområden
Thomas Helgeson, sektionschef Levnadsförhållanden och demokrati
Marie Hollertz, sektionschef Hushållens ekonomi

Matilda Sydvarl, punkt 4
Karin Lundström, punkt 4

Johan Lindberg, BL/HEK, sekreterare
Charlotte Samuelsson, BL/LD, sekreterare

Frånvarande:

Jessica Bylund, Myndigheten för delaktighet
John Kling Socialstyrelsen (inkommit med skriftliga synpunkter inför mötet)
Jesper Roine, Handelshögskolan i Stockholm

1. Mötet öppnas och godkännande av dagordning

Joakim Sonnegård

Ordföranden hälsade alla välkomna till mötet. Inga synpunkter på dagordningen.

2. Presentationsrunda

Samtliga ledamöter

Presentationsrunda med anledning av ny mandatperiod med flera nya ledamöter.

3. Information från SCB och presentation av ämnen för användarrådet

Marie Lideus, chef för Enheten för befolkning och levnadsförhållanden

Marie Lideus, enhetschef för Befolkning och levnadsförhållanden, inledde med att tacka mötesdeltagarna för att de ställer upp som ordföranden eller som ledamot i användarrådet.

SCB:s nya strategi

I SCB:s nya strategi, som är styrande för myndighetens verksamhet, anges att "Vi ger samhället användbar statistik att lita på". Strategin konkretiseras i [SCB:s verksamhetsplan 2022–2024](#), vilket bidrar till en helhetssyn på de kommande årens verksamhet och mål. För att utveckla verksamheten mot de övergripande målen i strategin har fyra områden prioriterats inför 2022 där kraftsamling sker.

Målbilderna konkretiseras genom milstolpar i en taktisk färdplan som sträcker sig fem år framåt. Det ger oss en bild av vilka resultat som ska uppnås, samt insikter om förutsättningar som behövs. En mer

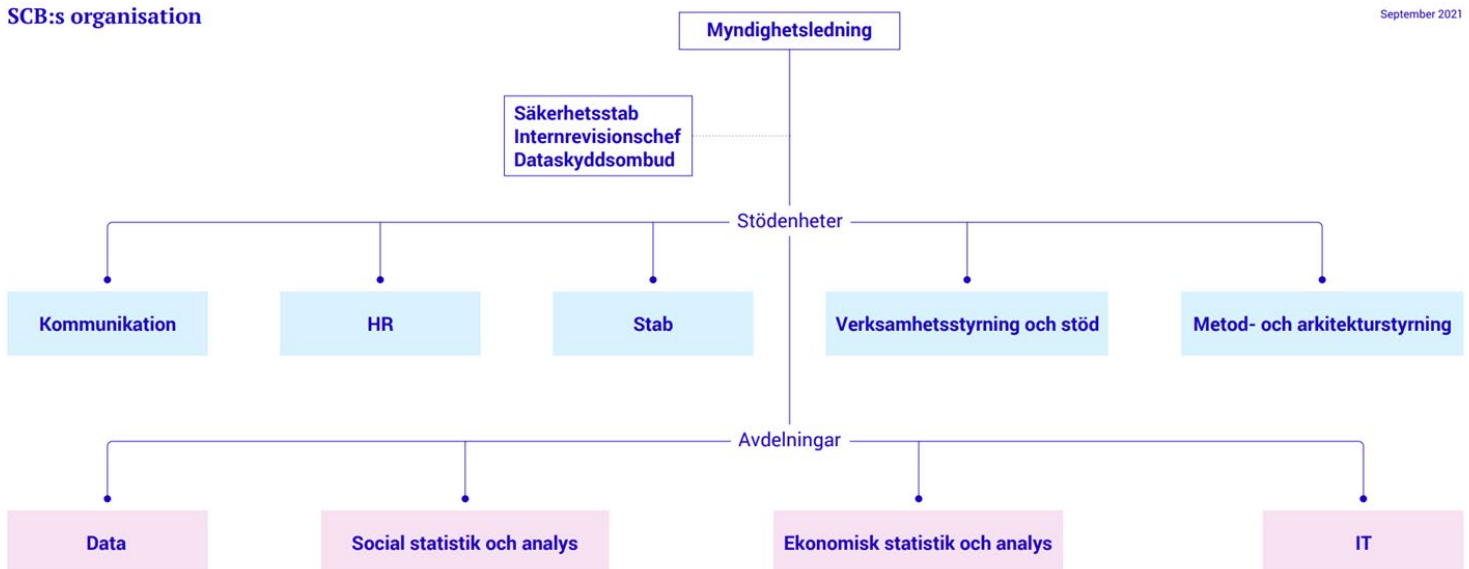
detaljerad planering finns i verksamhetsplanen, som sträcker sig tre år framåt.

SCB:s nya organisation

SCB:s nya organisation trädde i kraft den 1 september 2021. Under 2022 och framåt ska omorganisationen bidra till att SCB fortsatt ska kunna vara en relevant och central samhällsaktör. Den nya organisationen bidrar till ett ökat fokus på data och analys vilket ska skapa bättre förutsättningar för SCB:s statistiska ledarskap och hantering av data som en strategisk resurs. SCB har nu bättre förutsättningar att ännu snabbare kunna svara mot behov av aktuell, relevant och tillförlitlig statistik.

SCB:s organisation

September 2021

Expertgranskning av kvalitén i den europeiska statistiken

Under vecka 48 år 2021 genomförde fyra europeiska experter en granskning av hur väl Sverige uppfyller [riktlinjerna för europeisk statistik](#), ES Code of Practice. Detta är den tredje omgången av peer reviews som görs, de två tidigare var 2007 respektive 2014. I denna omgång var SCB samt fyra andra myndigheter – Skolverket, Folkhälsomyndigheten, Ekonomistyrningsverket samt Migrationsverket – utvalda.

Innan besöket hade de fem utvalda myndigheterna fyllt i en omfattande självvärderingsenkät i vilken man beskrivit och dokumenterat hur väl Code of Practice uppfylls. Fokus vid granskningarna låg främst på oberoende för statistikmyndigheter, samordning och samarbete mellan statistikmyndigheter samt modernisering av statistikproduktion och statistiksystemet.

Det finns två nivåer av rekommendationer, compliance respektive less critical. Den sistnämnda är mer att betrakta som förbättringsförslag medan rekommendationer av compliance-art behöver åtgärdas (eller beskrivas om vi tycker att de är felaktiga eller att vi redan uppfyller dem). I den preliminära [rapporten](#) finns för Sverige 5 compliance och 17 rekommendationer som är less critical.

De fem rekommendationer som behöver åtgärdas för att uppfylla riktlinjerna är:

- Stärk kraven på statistiska kvalifikationer vid rekrytering av generaldirektör samt statistikchefer i de andra statistikansvariga myndigheterna
- Beskriv eventuella sekretessincidenter genom återkommande rapporter.
- Säkerställ att statistik som tillgängliggörs innan offentliggörande är begränsad, välmotiverad, kontrollerad och att information om detta finns publicerad.
- Tillgängliggör en kalender där förändringar av publiceringsdatum syns, inklusive förklaringar och anledningar till varje avvikelse.
- Se till att möjligheten att lämna ut mikrodata för utredningsändamål upphör.

SCB tillsammans med övriga fyra utvalda myndigheter samarbetar om ett svar på den preliminära rapporten. SCB har framhållit att några av rekommendationerna inte är relevanta eller redan har påbörjats. Under sommaren 2022 ska beskrivningar av vad som redan är på plats och åtgärder som ska genomföras publiceras. EU:s statistikmyndighet Eurostat följer upp åtgärderna årligen under de närmaste fem åren.

SCB och EU-ordförandeskapet

Våren 2023 tar Sverige över som ordförandeland i EU. Det gäller även på statistikområdet och förberedelserna är i full gång. Som ordförandeland är man ansvarig för att driva arbetet i Rådet med EU:s rättsakter framåt, gärna till avslut som innebär en beslutad rättsakt.

Rådsarbetsgruppen för statistik ("CWPS") är central när det kommer till rättsakter om statistik. Alla länder har en medlem och Sverige representeras av Finansdepartementet. I rådsarbetsgruppen ska medlemsländerna komma överens om en förhandlingsposition i förhållande till Parlamentet och Kommissionen.

Rättsakterna är ofta detaljerade förordningar om hur statistiska undersökningar ska genomföras eller vilka statistikresultat som ska tas fram. För att kunna driva förhandlingarna för de olika rättsakterna behöver experter inom varje område ingå i beredningen. Under hösten har flera experter knutits till ordförandeskapet, både inom SCB och bland SAM. SCB har sedan i höstas byggt upp en ordförandegrupp, som

kommer att vara sammanhållande för arbetet med rättsakter inom statistik och fungera som sekretariat och förbereda möten och underlag till CWPS.

Ny publiceringstid för SCB:s statistik

Från och med den 17 januari 2022 publicerar SCB statistik klockan 08.00 istället för klockan 09:30, vilket varit fallet för publiceringar av statistik från SCB sedan år 2005.

Ny granskningsprocess

SCB vill effektivisera granskningsprocessen och har under hösten 2021 bedrivit ett projekt om granskning som nu är avslutat. Utgångspunkten är att SCB vill minimera granskningen och när den förekommer ska den ha en tydlig påverkan på statistikens kvalitet. Denna koppling mellan granskning och statistikens kvalitet har varit viktig såväl under projektets gång som nu i implementeringsfasen. Ett första steg är att samordna de olika stegen i granskningsprocessen. Det arbetet har precis påbörjats.

Hemställan om ändringar i förordningen (2001:100) om den officiella statistikens bilaga

Hemställan skickades in till Regeringskansliet i oktober 2021. Den formella begäran att ändringarna ska gälla från den 1 juli, men SCB har i diskussioner med RK framfört att det inte ställer till några problem om det skjuts fram till 1 januari 2023, detta bl.a. pga. att det är svårt att hinna bereda på Regeringskansliet.

Budgetunderlaget 2023–2025 i korthet

SCB:s arbete planeras varje år i verksamhetsplanen, arbetsplanen och budgetunderlaget – dessa tre dokument finns att läsa på SCB:s webbsida: [Verksamhetsplaner och budgetunderlag \(scb.se\)](https://www.scb.se/verksamhetsplaner-och-budgetunderlag)

I [Budgetunderlaget för 2023–2025](#) lyfter SCB utmaningar och utvecklingsbehov inom viktiga data- och digitaliseringsområden där det kommer krävas investeringar i närtid för att på sikt effektivisera för att kunna få framtida kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar samt minskad uppgiftslämnarbörd.

SCB har redan vidtagit bl.a. följande åtgärder med syfte att skapa utrymme för utveckling och krav i tidigare budgetunderlag:

- Sänkta lokalkostnader, resekostnader och lönekostnader.
- Restriktiva med rekryteringar.
- SCB sparar inte till intermittenta undersökningar.

Konsekvenser vid utebliven finansiering och ytterligare eventuella åtgärder är bl.a. följande:

- Utvecklingstakten kommer att behöva sänkas.

- Omställning från direktinsamling till register och andra datakällor kommer att dra ut på tiden.
- Urvalet för Arbetskraftsundersökningen (AKU) minskas.
- Korta tiden för dubbelinsamling i framställningen av utrikeshandel med varor.
- Glesa ut undersökningsfrekvens eller publicering.
- Minska ambitionerna inom området tillgängliggörande.
- Fortsatt prioritering på alla nivåer.

Om Sektionen hushållens ekonomi (SSA/BL/HEK)

Marie Hollertz, sektionschef Hushållens ekonomi

Sektionen ansvarar för statistik inom områdena inkomster och inkomstfördelning, hushållens tillgångar och skulder samt hushållens utgifter. Statistiken belyser inkomsternas fördelning bland individer och hushåll samt redovisar skatter, transfereringar och inkomströrlighet. Vidare belyses utgifter för boende samt varor och tjänster för olika hushållsgrupper.

På sektionen finns även mikrosimuleringsmodellen FASIT (FördelningsAnalytiskt Statistiksystem för Inkomster och Transfereringar) som används för att beräkna effekterna av förändringar i skatte-, avgifts- och transfereringssystemen.

Sektionen ansvarar även för statistik om beskattning samt kommunalskatter.

Hushållens utgifter och Hushållens boendeutgifter

Boendeutgifter i relation till inkomster 2020 publicerades den 16 februari 2022.

Under år 2021 samlades uppgifter om hushållens utgifter och hushållens boendeutgifter in. Just nu pågår bearbetningar av dessa insamlade utgifter. Insamling samt granskning och bearbetning har gjorts samordnat mellan statistikprodukterna Hushållens boendeutgifter (BUT) samt Hushållens utgifter (HUT). Publicering av Hushållens boendeutgifter 2021 och Hushållens utgifter 2021 är planerad till den 16 juni 2022.

Under hösten 2021 startade ett arbete med att kartlägga användarnas behov av statistik om hushållens utgifter, både av boendeutgifter och totala utgifter. Möten med användare genomfördes under februari och mars. En rapport ska vara klart sista april 2022.

Arbetet med den nya ramlagen (IESS) för den sociala statistiken pågår på EU-nivå. Lagen innebär för HUT att mer uppgifter kommer att behöva samlas in för att Sverige ska uppfylla kraven i lagen. Från och med år 2026 kommer lagen att träda i kraft för undersökningen.

www.scb.se/he0201

www.scb.se/he0202

Inkomster och skatter

Statistiken visar inkomstfördelning och storleken på inkomster och skatter efter bland annat kön, ålder, födelseland, län och kommun, för både individer och hushåll.

Statistik över inkomster och skatter för individer och hushåll år 2020 publicerades i slutet av januari. Statistik över inkomströrlighet för perioden 2000–2020 publicerades i slutet av mars. Publiceringarna inkluderar löne- och pensionsinkomst från övriga nordiska länder för folkbokförda i Sverige. I samband med detta reviderades tidigare publicerad statistik för åren 2011–2019. Se [Nordiska inkomster i inkomststatistiken 2011-2019.pdf \(scb.se\)](#) för ytterligare information.

Strax innan jul publicerades en rapport som belyser fördelningen av kapitalinkomster, [Kapitalinkomster 2019](#). Innan sommaren kommer en så kallad kort analys att publiceras avseende kapitalinkomster 2020.

I början av maj publicerades rapporten [Ekonomiska villkor för personer med bakgrund utanför Europa](#). Rapporten utgör SCB:s redovisning av ett regeringsuppdrag avseende kunskap om människors livsvillkor inom ramen för planen mot rasism, likande former av fientlighet och hatbrott (A2021/02084).

Under hösten kommer SCB genomföra en enkätundersökning riktad till föräldrar som inte lever tillsammans. Syftet med undersökningen är att undersöka hur vardagen ser ut för barn vars föräldrar inte lever ihop och hur föräldrarna löser ekonomin och boendet för sina barn. Data från undersökningen kommer bland annat att användas som input till en modell för att simulera förekomsten av växelvis boende barn i hela befolkningen.

Undersökningen är en del av ett större utvecklingsarbete där syftet är att ta hänsyn till barn som bor växelvis i den totalräknade inkomstfördelningsstatistiken. I hushåll med växelvis boende barn kan den ekonomiska standarden för hushållet beräknas genom att försörjningsbördan för barnet fördelas lika mellan de två hushållen. Upplägget skiljer sig från nuvarande metod för att beräkna ekonomisk standard, där barn endast inkluderas i det hushåll där de är folkbokförda.

Planen är att växelvis boende ska inkluderas i statistiken vid publiceringen av inkomstår 2021. I samband med detta kommer statistik för åren 2011–2020 att revideras. SCB har tidigare publicerat två rapporter om växelvis boende barn, där både metod och påverkan av växelvis boende på måttet ekonomisk standard har redovisats.

Income Distribution Statistics and Shared Residence (scb.se)

www.scb.se/he0110

Utredningen om ny statistik över hushållens tillgångar och skulder pågår sedan drygt ett år: [Statistik över hushållens tillgångar och skulder - Regeringen.se](#).

Utredningen skulle enligt ursprunglig tidsplan redovisa sitt förslag senast den 30 juni 2022, men tidsplanen har förlängts och utredningen ska nu slutredovisas i mitten av oktober.

Utredningen har också haft ett sidouppdrag att analysera vad som behövs för att SCB åter ska kunna lämna ut mikrodata om inkomstförhållanden och förmögenheter till det internationella data- och forskningscentret Luxembourg Income Study (LIS), med säte i Luxemburg. SCB lämnade tidigare ut data till LIS, men har de senaste åren ansett sig sakna lagstöd för detta. Utredningen har föreslagit ändringar i förordningen om den officiella statistiken som innebär att SCB ska lämna uppgifter till LIS. Ändringarna börjar gälla den 1 maj 2022.

På SCB pågår ett internt projekt om hur bouppteckningsdata skulle kunna användas som en alternativ uppgiftskälla för framställning av förmögenhetsstatistik.

www.scb.se/he0104

Statistiken bygger på folkbokföring på lägenhet och uppgifter från registret över totalbefolkningen och registret över bostadsbeståndet.

Publicering av statistik avseende 2021 gjordes 2022-04-21. Då förlängdes tidsserien för DeSo-tabellerna över hushållens boende även med åren 2012–2014.

www.scb.se/he0111

FASIT

FASIT är en mikrosimuleringsmodell som gör det möjligt att beräkna fördelnings- och budgeteffekter till följd av förändringar i transfereringssystemen kopplade till individer och hushåll i Sverige. FASIT produceras årligen och levereras till användarna vid fyra tillfällen per år. Modellen uppdateras med ett nytt dataunderlag (nytt grundår) en gång per år. Utöver det uppdateras modellen med nya förutsättningar för framskrivning av modellen samt beslutade förändringar av transfereringssystemen för individer och hushåll vid fyra tillfällen. Användare av FASIT är Regeringskansliet och andra myndigheter som har behov av de analyser som möjliggörs i modellen.

Sedan senaste användarrådet har FASIT version 1 för grundår 2020 levererats. Tidigare levererades FASIT fem gånger per år, men fr.o.m. grundår 2019 levereras den fyra gånger. Tack vare den uteblivna femte leveransen frigjordes tid till förberedelser för det nya grundåret, vilket ledde till att version 1 kunde levereras ca två veckor tidigare jämfört med föregående år.

I mitten av maj sker leverans av version 2.

www.scb.se/he0106

Kommentarer och synpunkter från ledamöterna

SKR: Önskemål om redovisning av inkomster efter utbildning.

Svar: Tar till oss önskemålet om att utöka redovisningen av inkomster efter utbildning. Det finns viss redovisning i [Statistikdatabasen \(SSD\)](#), men det finns möjligheter att utöka denna.

Fråga: Avser växelvis boende endast 50/50 i undersökningen av barns boende?

Svar: Nej, det är inte exakt fördelning som avses, utan ofta räknas fördelning i spannet 60/40 som växelvis boende för barnen.

Fråga: Hur fungerar det att få tillgång till FASIT?

Svar: Sedan 1 augusti 2019 regleras FASIT i lag ([2019:508](#)) om behandling av personuppgifter i det fördelningsanalytiska statistiksystemet för inkomster och transfereringar. Modellen får lämnas ut till Riksdagsförvaltningen och Riksrevisionen samt Regeringskansliet och andra myndigheter under regeringen.

För andra användare än de myndigheter som anges i lagen att via MONA-systemet ta del av simuleringsresultat från FASIT är det dock

möjligt att få tillgång till en begränsad version av FASIT. Lösningen innebär att kunden programmerar de regelförändringar som ska simuleras och koden körs sedan av SCB som därefter tillhandahåller resultatet.

Se [användarhandledning](#) för FASIT för ytterligare information om modellen.

Sektionen levnadsförhållanden och demokrati (SSA/BL/LD)

Thomas Helgeson, sektionschef Levnadsförhållanden och demokrati

Sektionen ansvarar för statistik avseende levnadsförhållanden genom Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF), Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) samt undersökningen om befolkningens it-användning (BITA).

Sektionen ansvarar också för officiell statistik inom demokratiområdet. Statistiken omfattar valresultat, valdeltagande, väljarbeteende, statistik om nominerade och valda samt partisympatiundersökningarna (PSU).

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF)

Den 21 april publicerades statistik från ULF 2021 i Statistikdatabasen. Publiceringen åtföljdes av en statistiknyhet på temat "[Vistas i skog och mark](#)".

Datainsamlingen avseende ULF 2022 startade i januari och pågår till och med juni. I år har kombinerad insamling införts i ULF, vilket innebär att respondenterna nu får välja om de vill svara på en webbenkät eller bli intervjuade per telefon. För att få grepp om eventuella tidsseriebrott genomförs ett experiment vars resultat analyseras under hösten.

Arbetet med att förbereda EU-gemensamma moduler för 2024 och 2025 pågår. 2024 ingår modulen "Access to services" (inklusive nya frågor om diskriminering) samt en barnmodul. 2025 ingår moduler om hälsa, livskvalitet samt en så kallad New Policy Needs-modul på temat energi och miljö. Modulerna diskuterades på Task Force-möte i april, för fortsatt diskussion på Working Group-möte i maj.

www.scb.se/ulf

Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF)

SCB har sedan 2019 arbetat med att utveckla Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF). Undersökningen, som tidigare genomförts som en tilläggsundersökning till Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF), kommer framöver att genomföras som en fristående undersökning. Under hösten 2021 genomfördes ett experiment i syfte att välja insamlingsmetod för den nya undersökningen. Resultatet av experimentet redovisas i rapporten

[Insamlingsmetod i Undersökningarna av barns levnadsförhållanden \(scb.se\)](https://www.scb.se/insamlingsmetod-i-undersokningarna-av-barns-levnadsforhallanden)

SCB hade tidigare planerat att genomföra Barn-ULF vart tredje år med start hösten 2022. I nuläget saknas tillräcklig finansiering för att genomföra undersökningen under 2022. Vi planerar därför att genomföra undersökningen hösten 2023 och därefter vart tredje år.

www.scb.se/barnulf

Befolkningens it-användning (BITA)

Årets undersökning genomförs med en kombination av ett webbaserat frågeformulär och en pappersenkät. Insamlingen startade den 25:e mars och pågår t.o.m. 31 maj.

I årets enkät finns förändrad modul om e-förvaltning, en ny modul om grön-it samt en ny fråga om funktionsnedsättning.

Resultatet från undersökningen publiceras den 18:e november 2022 i form av statistiknyhet, minirapport och tabeller i SSD.

www.scb.se/bita

Kommentarer och synpunkter från ledamöterna

SKR: Önskemål om jämförbar statistik avseende barn, framför allt på regional nivå (medskick till samtliga berörda myndigheter). Ser gärna att frågan återkommer vid kommande möten i användarrådet.

Fråga: Vilka frågor kommer att ställas avseende diskriminering i modul 2024?

Svar: SILC-modulen 2024, som bl.a. omfattar frågor om diskriminering, är under utveckling av Eurostat. I dagsläget är det följande områden som modulen omfattar:

Har man upplevt sig bli diskriminerad de senaste 12 månaderna...

- ... when in contact (in person, over the phone or via email) with any administrative offices or public services (including job centre, health and social services)
- when being in contact with anyone from school/college/university either as a parent/guardian or as a student
- when in a shop, café or restaurant, or using leisure or sports facilities

eller de senaste 5 åren ...

- when trying to rent or buy an apartment or a house

Frågornas svarsalternativ är ja/nej. Om ja är tanken att man ska få en följdfråga om på vilken eller vilka grunder man blivit diskriminerad.

Det är oklart om frågorna kommer att återkomma efter 2024 som en del av modulen Access to services.

Fråga: Hur ofta återkommer SILC-modulerna?

Svar: SILC-moduler, dvs. frågeavsnitt med frågor som inte ställs varje år, återkommer antingen vart tredje eller vart sjätte år eller är en så kallad New Policy Need, som endast ställs under ett år. Nedan finns en översiktlig bild av roteringsschemat för SILC:s moduler i Undersökningarna av levnadsförhållanden och den sexåriga panelen.

SILC Calender – 2021 and onwards

Year	3-year rolling module	6-year rolling module	New policy needs (unique subject each time)
1 2021	Children: health, access to health care, children specific deprivation		Living arrangements and conditions of children in separated and blended families
2 2022	Health	Quality of life	
3 2023	Labour market and housing	Intergenerational transmissions of disadvantages, Housing difficulties	Energy efficiency/poverty
4 2024	Children: health, access to health care, children specific deprivation	Access to services	
5 2025	Health		New policy needs - subject not stated yet
6 2026	Labour market and housing	Over-indebtedness, consumption and wealth	

Sektionen samordning och tvärområden (SSA/SU/ST)

Sara Frankl, sektionschef Samordning och tvärområden

Sektionen ansvarar för att framställa, kommunicera och utveckla statistik inom ett antal områden som spänner över flera ämnes- eller statistikområden, exempelvis Agenda 2030, jämställdhet och integration. Dessa områden benämns som tvärområden. Sektionen ansvarar också för att hålla ihop och driva utveckling för tvärområdena statistik om personer med funktionsnedsättning och barn.

Jämställdhetsstatistik

Den 21 juni publiceras 2022 års utgåva av *På tal om kvinnor och män – lathund om jämställdhet* som även utkommer i engelsk översättning. Ett par veckor dessförinnan, den 9 juni, publiceras uppdateringar av indikatorerna som kan användas i uppföljningar av den nationella jämställdhetspolitiken. Samtidigt kommer även den regionala jämställdhetsstatistik som bygger på visualiseringar av statistik ur databastabeller att uppdateras.

Uppdrag

SCB har redovisat resultatet av den kvantitativa uppföljningen av arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet år 2021 till Arbetsmarknadsdepartementet. Under året har SCB även fått i uppdrag av regeringen att ta fram en handledning för arbete med könsuppdelad statistik med ett särskilt fokus på hur kön kan samvariera med andra variabler samt genomföra en förstudie för att utreda förutsättningar att tillhandahålla könsuppdelad statistik till myndigheter i syfte att möjliggöra fördjupade analyser. Uppdraget ska redovisas senast den 22 februari 2023. SCB har under innevarande år även i uppdrag att i fortsatt samverkan med Jämställdhetsmyndigheten stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter avseende framställning och spridning av könsuppdelad statistik.

Tidigare i år sammanställdes resultaten från 2021 års uppföljning av könsuppdelning av den individbaserade officiella statistiken, vilka finns beskrivna i årsrapporten för Sveriges officiella statistik.

Tidsanvändning för hem- och omsorgsarbete

Den nya undersökningen över den svenska befolkningens tidsanvändning för hem- och omsorgsarbetet är avslutad och kommer publiceras 2 maj. Publiceringen sker dels genom en rapport till Regeringskansliet, dels via tabeller på SCB:s hemsida. Det är då första gången på tio år som det kommer ny statistik över befolkningens tidsanvändning. Då designen på undersökningen har gjorts om är dock jämförbarheten med de gamla undersökningarna kraftigt begränsad. Undersökningen är koncentrerad på hem- och omsorgsarbetet så dygnets alla aktiviteter och timmar har inte fångats in i denna undersökning. Gällande hem- och omsorgsarbetet känns dock mönstret igen från de gamla undersökningarna där kvinnor ägnar mer tid åt att laga mat, städa och tvätta än männen och männen ägnar mer tid åt att underhålla bostaden och fordon.

www.scb.se/le0103

Registerbaserad barn- och familjestatistik

Barn- och familjestatistiken beskriver exempelvis barns familjer, boende och ekonomiska förhållanden. I huvudsak bygger statistiken på totalräknade register. Som ett komplement till den totalräknade statistiken publiceras även uppgifter över antal barn efter deras mammas eller pappas Arbetskraftsstatus/sysselsättning. Uppgifterna bygger på en specialbearbetning av Arbetskraftsundersökningarna (AKU).

- I mars 2022 publicerades tabeller över barnfamiljers ekonomi år 2020. Den statistik som publicerats 2022 inkluderar löne- och pensionsinkomster från övriga nordiska länder. Tidigare

publicerade uppgifter för år 2014–2019 (som saknar inkomster från övriga nordiska länder) kommer att revideras.

- Under 2021 genomförde SCB vissa förändringar i AKU. Dessa förändringar påverkar de tabeller inom Barn- och familjestatistiken som handlar om föräldrarnas sysselsättning och leder till ett tidsseriebrott för dessa tabeller. Med anledning av tidsseriebrottet vill SCB diskutera med användarrådet om tabeller om föräldrars sysselsättning bör publiceras även framöver och vilken undersökning/register de i så fall bör baseras på. Se punkten *Barnstatistik: diskussionspunkt om föräldrars sysselsättning – från BAS eller AKU?*
- I juni 2022 kommer övriga tabeller inom Barn- och familjestatistiken uppdateras med uppgifter avseende 2021.

www.scb.se/le0102

Statistik om personer med funktionsnedsättning

SCB arbetar med ett regeringsuppdrag som omfattar fyra delar:

- Utvärdera SCB:s tidigare förslag av definition av gruppen personer med funktionsnedsättning för statistik baserat på Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF). Denna del av uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 31 mars, och den definition av funktionsnedsättning som beslutats användes i redovisningen av officiella statistiken från ULF som publicerades den 21 april.
- Ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning baserat på ULF. Denna del av uppdraget redovisas (och publiceras på SCB:s hemsida) den 31 maj. Då publiceras även en kortare rapport om den definition av funktionsnedsättning som används i ULF.
- Fortsätta utvecklingen av en registerbaserad definition av funktionsnedsättning. Arbetet har påbörjats genom möten med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialstyrelsen där vi diskuterat vilken information som kan användas vid skapande av denna variabel. Denna del av uppdraget ska redovisas i januari 2024.
- Skriva en rapport som belyser skillnader mellan olika mått för att mäta aktivitets- eller funktionsnedsättning. Denna del av uppdraget genomförs under 2023 och redovisas i januari 2024.

Kommentarer och synpunkter från ledamöterna

Fråga: När avrapporteras regeringsuppdraget gällande definition av funktionsnedsättning i ULF?

Svar: Avrapporteringen av den delen av regeringsuppdraget kommer att publiceras på SCB:s webbsida måndagen den 13 juni 2022.

Fråga: Har SCB funderat på att publicera regional jämställdhetsstatistik i SSD (finns i dagsläget endast som exceltabeller)?

Svar: Ja, det har varit uppe för diskussion, dock finns inget beslut i dagsläget om när detta kan komma att genomföras.

4. Föräldrars sysselsättning. Förändring av tabeller i SCB:s Barn- och familjestatistik

*Matilda Sydvar, Sektionen samordning och tvärområden,
Karin Lundström, Sektionen befolkning*

I SCB:s Barn- och familjestatistik redovisas sedan ett flertal år tillbaka uppgifter om föräldrars sysselsättning. Tabellerna bygger på SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) och visar antal/andel barn som har en mamma/pappa som arbetar (heltid/deltid), som är frånvarande från sitt arbete (av olika skäl), arbetslös eller som inte ingår i arbetskraften. Statistiken redovisas utifrån barnets ålder, familjetyp, antal barn i hushållet, föräldrarnas utbildningsnivå samt födelseland. Nuvarande redovisning innehåller tidsserier från år 1999–2020 (från år 2005 för föräldrarnas utbildningsnivå och födelseland). Tabellerna finns under rubriken "Föräldrarnas sysselsättning" på SCB:s webbplats [Statistikdatabasen - Välj tabell \(scb.se\)](https://statistikdatabasen.scb.se)

På grund av förändringar i AKU som infördes år 2021 blir det ett tidsseriebrott i statistiken. Detta innebär att det inte går att förlänga de tidigare publicerade tidsserierna. Med anledning av detta behöver SCB fatta beslut om vilken statistik om föräldrars sysselsättning som fortsättningsvis ska publiceras. Vi ser tre alternativ:

- Statistik baserad på AKU, nya tidsserier från och med år 2021
- Statistik baserad på Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)
- Inte längre publicera statistik över föräldrars sysselsättning

Föräldrars sysselsättning, statistik från AKU

Här beskrivs vilka indelningar av sysselsättning, vilka redovisningsgrupper samt vilken framställningstid som gäller statistik om föräldrars sysselsättning som baseras på AKU.

Föräldrarnas sysselsättning kan redovisas på följande sätt (som ungefär motsvarar den indelning som använts hittills):

- I arbetskraften, i arbete, totalt
 - Vanligen arbetad tid 1–19 h/vecka
 - Vanligen arbetad tid 20–34 h/vecka
 - Vanligen arbetad tid 35– h/vecka
- I arbetskraften, frånvarande hela veckan, frånvaro totalt
 - Betald föräldraledighet i samband med födsel

- Övrig föräldraledighet, vård av barn
- Sjuk, semester m.m.
- Övrig frånvaro
- Arbetslös
- Ej i arbetskraften, samtliga
 - Ej i arbetskraften, studerande

Det kan vara möjligt att justera någon indelning, eller komplettera med någon ytterligare indelning. Exempelvis har frånvaro tidigare redovisats för de som varit frånvarande hela veckan. Det vore även möjligt att redovisa frånvaro del av veckan. Det finns ingen möjlighet att kombinera uppgifter för barnets båda föräldrar eftersom dessa uppgifter inte finns i AKU.

Redovisningsgrupper

I nuläget redovisas statistiken för följande grupper:

- Barnets ålder
- Familjetyp (gift/sambo, ensamstående)
- Antal barn i hushållet (1, 2, 3+)
- Föräldrarnas utbildningsnivå (förgymnasial, gymnasial, eftergymnasial)
- Föräldrarnas födelseland (inrikes född, utrikes född).

Motsvarande redovisning vore möjlig även framöver. Det kan vara möjligt att justera någon av ovanstående indelningar eller komplettera med någon ytterligare indelning. På grund av urvalets storlek är det inte möjligt att kombinera de olika redovisningsgrupperna. Uppgift om barnets kön saknas i AKU.

Framställningstid

Årsskattningar från AKU finns tillgängligt i januari året efter referensåret. Det innebär att tabeller över föräldrars sysselsättning som bygger på AKU bör kunna publiceras i februari eller mars, dvs. 2–3 månader efter referensperiodens slut. Första årgång i de nya tidsserierna blir prel. 2021.

Föräldrars sysselsättning, statistik från BAS

Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) är registerbaserad arbetsmarknadsstatistik som införs hos SCB år 2022.¹ Här beskrivs vilka indelningar av sysselsättning, vilka redovisningsgrupper samt vilken framställningstid som gäller statistik om föräldrars sysselsättning som baseras på BAS.

¹ Läs om BAS i denna rapport: [Ämnesdesign Arbetsmarknad \(scb.se\)](#)

I BAS kan befolkningen redovisas efter följande typer av arbetsmarknadsstatus:

- Sysselsatta
- Arbetslösa
- Studerande
- Pensionärer
- Sjuka
- Övriga

I BAS finns ingen uppgift om föräldern arbetar heltid eller deltid. Personer som är tillfälligt frånvarande från arbetet räknas som sysselsatta, och kan inte särredovisas.

Redovisningsgrupper

Eftersom BAS är ett totalräknat register finns uppgifter om barnets båda föräldrar (samt ev. bonusföräldrar) för samtliga barn med föräldrar folkbokförda i Sverige. Det möjliggör redovisning för mindre grupper samt möjligheten att redovisa uppgifter som bygger på båda föräldrarnas arbetsmarknadsstatus (exempelvis barn där ingen förälder eller båda föräldrar är sysselsatta). Statistiken kan baseras antingen på barnets båda biologiska/adoptivföräldrar, eller på den/de föräldrar som är folkbokförda tillsammans med barnet.

Möjliga redovisningsgrupper vore exempelvis:

- Kön
- Ålder
- Familjetyp
- Antal hemmaboende syskon
- Svensk/utländsk bakgrund
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Regionala indelningar

Det är möjligt att komplettera med någon ytterligare indelning. Det är också möjligt att kombinera flera (men inte alla) redovisningsgrupper i samma tabell.

Framställningstid

BAS beräknas finnas tillgängligt i november året efter referensåret. Det innebär att tabeller över föräldrars sysselsättning som bygger på BAS bör kunna publiceras i december, ca 12 månader efter referensperiodens slut. Första årgång i de nya tidsserierna blir prel. 2020.

Frågor till användarrådet

- Ser ni behov av fortsatt statistik om föräldrars sysselsättning?
- Föredrar ni statistik baserad på AKU eller BAS?
- Är det någon indelning/redovisning som är extra viktig, eller som saknas i förslagen ovan?

Kommentarer och synpunkter från ledamöterna

Önskemål om att statistiken fortsätter att framställas. Flera ledamöter ser både för- och nackdelar med AKU resp. BAS som källa för statistiken.

Fördelar som lyfts fram med att basera statistiken på BAS är att det möjliggör mer detaljerad redovisning, bl.a. på regional nivå samt att det då är möjligt att redovisa uppgifter som bygger på båda föräldrarnas arbetsmarknadsstatus. BAS möjliggör även i större utsträckning samkörning med andra register vid registerstudier.

En uppenbar nackdel med BAS är att uppgift om arbetstid saknas.

Fördel med att statistiken baseras på AKU är uppgift om arbetstid och möjligheten att följa i vilken utsträckning småbarnsföräldrar går ned på deltid och huruvida det skiljer sig mellan kvinnor och män.

Överlag en övervikt positiva svar till förmån för BAS. Flera ledamöter ber dock om att få återkomma med synpunkter.

Socialdepartementet: Önskemål om ytterligare information om BAS vid kommande möten.

5. Månadsbaserad inkomststatistik

Johan Lindberg, Sektionen för hushållens ekonomi

SCB:s officiella inkomststatistik är årsbaserad och publiceras ca 13 månader efter referensåret. Statistiken är till stor del baserad på taxeringsdata från Skatteverket, vilken levereras till SCB i november/december året efter referensåret.

Statistiken, som är totalräknad, publiceras i undersökningen Inkomster och skatter, [Inkomster och skatter \(scb.se\)](https://www.scb.se/inomster-och-skatter), och redovisar inkomststatistik för både individer och hushåll. Redovisningen avser olika typer av inkomster, där de primära inkomstbegreppen är sammanräknad förvärvsinkomst (inkomst av tjänst + inkomst av näringsverksamhet) och disponibel inkomst (både för individer och hushåll).

I kontakter med användare av statistiken, både nationellt och internationellt, lyfts ofta behovet av snabbare och mer aktuell statistik.

SCB kommer därför under året att utreda möjligheterna att publicera inkomststatistik med större aktualitet (månads- och/eller kvartalsstatistik), samt även undersöka hur behovet av sådan statistik ser ut.

Tillgång till data

Den främsta möjliggöraren för utveckling av inkomststatistik med större aktualitet är tillgången till arbetsgivardeklarationer på

individnivå (AGI) på månadsbasis. AGI innehåller bland annat uppgift om utbetald kontant bruttolön, andra ersättningar från arbetsgivare, förmåner samt skatt. Förutom AGI inhämtar SCB olika typer av transfereringar på månadsbasis direkt från respektive utbetalande myndighet, som ett led i arbetet med analysflödesdatabasen samt den kommande statistiken Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Redovisning

Initialt ligger fokus på statistik avseende löneinkomst baserad på AGI. På sikt finns möjlighet att bygga upp en månadsbaserad disponibel inkomst på individnivå, som då skulle bli en variant på den årsbaserade disponibla inkomsten, beroende på tillgång till data på månadsbasis (exempelvis finns uppgift om kapitalinkomst endast på årsbasis).

Nedan ges förslag på tänkbar redovisning på månadsbasis.

Löneinkomst från AGI

Månadstabeller (samt år) som fylls på löpande. Preliminära samt definitiva månadsdata.

Population folkbokförda resp. månad samt 31/12 i årstabeller.

Löneinkomst tabell 1

- Tid (månad, kvartal, år)
- Medelvärde, median, antal samt summa
- Region (riket, län, kommun)
- Kön
- Ålder

Löneinkomst tabell 2

- Gränsvärde, medelvärde och andel med inkomstsumma
- Fraktiler (kvartil, kvintil, decil och percentil)
- Region (riket, län, kommun)
- Kön
- Ålder

Individuell disponibel inkomst

Månadsinkomster från AGI samt andra källor. Även årsuppgift. Fylls på successivt när nya inkomstkällor tillkommer.

Inkomststruktur

- Medelvärde, andel med inkomst, summor och antal.
- Region (riket, län, kommun)
- Kön
- Ålder

Frågor till användarrådet

- Hur ser ert behov ut av snabbare och mer aktuell inkomststatistik?

- Hur ser ert behov ut av olika typer av inkomstslag och redovisningsgrupper
- Ser ni problem med att exempelvis disponibel inkomst på månadsbasis skiljer sig från ordinarie statistik avseende disponibel inkomst på årsbasis (beroende på datatillgång)?

Kommentarer och synpunkter från ledamöterna

Överlag bra med snabbare och mer aktuell statistik. Dock kan det bli besvärligt om det är stora skillnader mellan preliminär och slutlig statistik alternativt mellan månadsstatistiken och årsstatistiken.

Kommentarer om att det är okej att det finns vissa skillnader mellan månadsstatistiken och den ordinarie årsstatistiken. Dock viktigt att dessa skillnader är väldokumenterade så att detta är tydligt för användare av statistiken.

Kommentar om att det kanske kan vara möjligt att imputera inkomster som saknas i månadsstatistiken, exempelvis genom att ta genomsnitt av årsuppgifterna.

Önskemål om hushållsbaserad statistik på månadsbasis, exempelvis ekonomisk standard.

Önskemål om redovisning efter kön, ålder, utbildningsnivå samt svensk/utländsk bakgrund och/eller inrikes/utrikes födda.

Kommentar om att inkomster som saknas i månadsstatistiken, kapitalinkomster, företagarinkomster och inkomster från övriga nordiska länder, i större utsträckning är inkomster som tillfaller män.

6. Mandatperiod 2022–2024: Externa ledamöter om statistikbehov, synpunkter, frågor, förslag

Förslag om att vid kommande möten diskutera punkter rörande inkomstfördelningen i Sverige, som tas upp i en artikel i senaste numret av [Ekonomisk debatt](#).

Jämställdhetsmyndigheten: Intresserade av delning samt sammanförande av data mellan myndigheter.

Folkhälsomyndigheten: Återkopplar till tidigare diskussion om statistik om barn och utvecklingsarbete som behövs kopplat till det.

SOFI: Efterlyser bättre dokumentation av mikrodata. Upplever att det är svårt att hitta dokumentation om vilka variabler som finns i olika register.

Försäkringskassan: Intresserade av statistik avseende funktionsnedsättning.

Finansdepartementet: Önskemål om att variabler ingår i TRIF-register som möjliggör skapande av familjehushåll enligt upplägg i FASIT. Familjehushållet skapas utifrån information om folkbokföring på lägenhet. Hushållet bildas av en eller två vuxna personer tillsammans med eventuella barn i åldrarna 0–19 år.

Önskemål om att vid kommande möten diskutera möjligheten och betydelsen av att skapa ett registerbaserat kosthushåll, som kan ligga till grund för beräkningen av ekvivalerad disponibel inkomst (ekonomisk standard).

Socialdepartementet: Relevant med andra åldersindelningar i statistikredovisningen, utöver 20–64 år, med anledning av höjd pensionsålder, och att fler därmed arbetar längre.

I takt med att mer data blir tillgängligt på månadsbasis kan det vara bra om SCB erbjuder metodstöd kopplat till användningen av sådan data.

SKR: Efterlyser tydligare redovisning av om resultat från urvalsundersökningar är signifikanta eller inte, upplever att det inte alltid är konsekvent redovisning av felmarginaler.

Hur blir det med redovisning av statistik på de regionala indelningarna [RegSO](#) och [DeSO](#) i och med att Delmos läggs ner?

Svar: RegSO och DeSO tas fram av SCB och kommer att finnas kvar.

Åtta myndigheter att fått regeringsuppdrag med anledning av att Delmos läggs ner. SCB är inte bland dem. Användarrådet kan återkomma till frågan vid kommande möten.

Önskemål om gemensamt samarbete avseende barnstatistik.

Arbetsmarknadsdepartementet (inkommen efter mötet): Önskemål om att vid kommande möten diskutera SCB:s tematiska sida om jämställdhet. Sidan innehåller viktiga indikatorer för respektive delmål i jämställdhetspolitiken, dock upplevs det att sidan sällan uppdateras.

7. Nästa möte

Onsdag den 16 november kl. 12:30–15:30.